

DECIZIE

13 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul: Svetlana Filincova

Judecătorii: Maria Ghervas, Iurie Bejenaru

Elena Covalenco și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de către avocatul Iachimciuc Alexandru în interesele lui Ticu Grigore, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Iachimciuc Alexandru în interesele lui Ticu Grigore împotriva lui Mudrea Stepan și gospodăriei țărănești „Mudrea Stepan” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2015, prin care s-a respins apelul declarat de avocatul Iachimciuc Alexandru în interesele lui Ticu Grigore și s-a menținut hotărîrea Judecătorei Orhei din 09 aprilie 2015

c o n s t a ț ă:

Prin mandatul nr.0432372 din 08 iunie 2014 avocatul Iachimciuc Alexandru a fost împuternicit de Ticu Grigore să-i acorde asistență juridică cu dreptul de a semna și depune cerere de chemare în judecată, de a ataca hotărîrea judecătorească etc.(f.d.4).

La 10 iulie 2014 avocatul Iachimciuc Alexandru a depus în interesele lui Ticu Grigore cerere de chemare în judecată împotriva lui Mudrea Stepan cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii avocatul Iachimciuc Alexandru a indicat că în luna februarie 2013 Ticu Grigore și Mudrea Stepan s-au înțeles verbal să-și unifice eforturile într-o afacere comună în domeniul agriculturii, să contribuie financiar în mod egal, iar venitul obținut să fie divizat în părți egale conform aportului adus.

Ticu Grigore a investit în afacere suma de 142157 lei pentru procurarea peliculei, chereștea, asortiment de semințe, îngrășăminte, remunerarea muncitorilor.

Afacerea a fost desfășurată în 7 sere care au fost reamenajate și renovate pe bunurile cumpărate de Ticu Grigore și Mudrea Stepan.

Ulterior, între părți s-a iscat conflict cauzat de faptul că Mudrea Stepan profita de rezultatele investițiilor făcute, reținea integral venitul obținut în urma realizării produselor, gestiona întreg procesul fără a duce o evidență contabilă.

Ticu Grigore repetat a solicitat lui Mudrea Stepan prezentarea informației, însă acesta refuza comunicându-i că nu mai sunt parteneri de afaceri.

La 09 mai 2013 Ticu Grigore s-a deplasat la terenul unde desfășurau activitate comună și Mudrea Stepan nu i-a permis accesul amenințându-l cu răfuiala fizică dacă nu se retrage de pe teritoriu.

Deoarece înțelegerea a eșuat, Ticu Grigore a cerut lui Mudrea Stepan restituirea integrală a sumelor investite de 142157 lei.

Mudrea Stepan a recunoscut datoria și a promis că o va restitui, însă pînă în prezent nu și-a onorat obligațiunea.

Cere avocatul Iachimciuc Alexandru încasarea de la Mudrea Stepan în beneficiul lui Ticu Grigore a sumei de 142157 lei, dobînzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

La 22 septembrie 2014 Mudrea Stepan a depus demers solicitînd antrenarea în proces în calitate de copîrît gospodăria țărănească „Mudrea Stepan” (f.d.55-56).

Prin încheierea Judecătoriei Orhei din 17 ianuarie 2015 s-a admis demersul și s-a antrenat în proces în calitate de copîrît gospodăria țărănească „Mudrea Stepan” (f.d.117).

Judecătoria Orhei prin hotărîrea din 09 aprilie 2015 a respins integral acțiunea lui Ticu Grigore ca neîntemeiată.

La 23 aprilie 2015 avocatul Iachimciuc Alexandru a depus în interesele lui Ticu Grigore apel nemotivat, iar la 09 iulie 2015 apel motivat împotriva hotărîrii Judecătoriei Orhei din 09 aprilie 2015.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 15 octombrie 2015 a respins apelul declarat de avocatul Iachimciuc Alexandru în interesele lui Ticu Grigore și a menținut hotărîrea Judecătoriei Orhei din 09 aprilie 2015.

La 18 ianuarie 2016 avocatul Iachimciuc Alexandru a depus în interesele lui Ticu Grigore recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2015 solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe, emiterea unei noi hotărîri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului avocatul Iachimciuc Alexandru a invocat că Mudrea Stepan în prima instanță și în instanța de apel a recunoscut existența relațiilor invocate de Ticu Grigore.

În conformitate cu art.131 alin.(4) Codul de procedură civilă, Ticu Grigore este degrevat de obligația dovedirii raportului obligațional de împrumut.

Organul de urmărire penală în ordonanța de refuz în începerea urmăririi penale a constatat că Mudrea Stepan a recunoscut că Ticu Grigore a făcut investiții în sumă de 98000 lei și se obligă să o restituie la prima posibilitate.

A recunoscut aceste circumstanțe Mudrea Stepan și în ședința de judecată.

Prima instanță și instanța de apel în această parte trebuiau să admită acțiunea.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 23 februarie 2016 Mudrea Stepan a prezentat referință la recursul declarat de avocatul Iachimciuc Alexandru în interesele lui Ticu Grigore, solicitînd respingerea acestuia ca fiind inadmisibil.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 23 martie 2016 a considerat recursul admisibil fără a prejudicia fondul și a dispus judecarea acestora de către completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Examinînd recursul declarat în limitele invocate pe baza materialelor din dosar și a referinței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este depus în termen, întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2015 și hotărârii Judecătoriai Orhei din 09 aprilie 2015, emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 15 octombrie 2015 la 10 noiembrie 2015 (f.d.197).

Deoarece la materialele pricinii nu sunt date cînd Ticu Grigore a recepționat copia deciziei instanței de apel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat la 18 ianuarie 2016 depus în termen.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

Din actele pricinii rezultă că Ticu Grigore și Mudrea Stepan la începutul anului 2013 au încheiat o convenție verbală de investire în afacere comună de creștere a legumelor în sere.

În baza convenției încheiate Ticu Grigore a investit în afacerea comună mijloace bănești, fapt recunoscut de Mudrea Stepan.

Aceste circumstanțe se confirmă prin ordonanța procurorului Procuraturii raionului Orhei din 10 iulie 2013, în care este stabilit că Mudrea Stepan a recunoscut aportul lui Ticu Grigore în afacerea comună în sumă totală de 90128 lei pentru procurarea peliculei, seminței, răsad, cherestea pentru carcasa serelor, două mufe pentru apă, cartofi, cuie, plata pentru angajați (f.d.8-10).

Avocatul Iachimciuc Alexandru a depus în interesele lui Ticu Grigore cerere de chemare în judecată împotriva lui Mudrea Stepan și gospodăriei țărănești „Mudrea Stepan” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

Prima instanță a respins acțiunea motivînd soluția că contrar art.210 Codul civil, Ticu Grigore nu a prezentat acte juridice încheiate cu Mudrea Stepan care să genereze drepturi și obligații în sensul legislației civile.

Instanța de apel a fost de acord cu soluția primei instanțe.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că prima instanță și instanța de apel au aplicat eronat normele de drept material și apreciat arbitrar probele administrate.

Conform art.210 Codul civil, trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

Conform art.211 alin.(1) și (2) Codul civil, nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părțile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic.

Nerespectarea formei scrise a actului juridic atrage nulitatea lui numai în cazul în care acest efect este expres prevăzut de lege sau prin acordul părților.

Din sensul normelor de drept citate rezultă că nerespectarea formei scrise a actului juridic decade părțile din dreptul de a cere în caz de litigiu proba cu martori pentru dovedirea actului juridic, dar nu și alte mijloace de probă cum ar fi recunoașterea datoriei de către împrumutat, consemnată în explicațiile oferite organului de poliție, procuraturii sau în procesul-verbal al ședinței de judecată, semnat de către împrumutat, confirmă valabilitatea contractului de împrumut, indiferent de suma împrumutului.

Mudrea Stepan în explicațiile date organului de urmărire penală a recunoscut că Ticu Grigore a investit suma de 90128 lei pentru procurarea peliculei, seminței, răsad, cherestea pentru carcasa serelor, cartofi etc.

În ședința de judecată a primei instanțe din 19 ianuarie 2015 Mudrea Stepan la fel a recunoscut că Ticu Grigore a adus pelicula, semințe, lemnul și că este de acord să-i restituie pelicula (f.d.137).

Recunoașterea datoriei, consemnată în explicațiile oferite organului de poliție, procuraturii sau în procesul-verbal al ședinței de judecată, semnat de către debitor, confirmă valabilitatea contractului de investire în afacerea comună indiferent de suma investită.

Mudrea Stepan nu a contestat ordonanța procurorului Procuraturii raionului Orhei din 10 iulie 2013 în modul prevăzut de lege și nu a prezentat obiecții la procesul-verbal al ședinței de judecată din 19 ianuarie 2015 în conformitate cu art.257 alin.(6) Codul de procedură civilă.

Așadar, Mudrea Stepan este obligat să restituie lui Ticu Grigore aportul investit în afacerea comună în sumă de 90128 lei.

Prima instanță și instanța de apel nu au ținut cont de aceste circumstanțe și neîntemeiat au respins integral pretenția lui Ticu Grigore cu privire la încasarea sumei.

Privitor la încasarea dobânzii de întârziere.

Conform art.602 Codul civil, dreptul creditorului de a cere despăgubiri în locul prestației se exercită în condițiile suplimentare de la art.609. Creditorul poate cere despăgubiri pentru întârzierea executării obligației doar în condițiile suplimentare privind întârzierea prevăzute la art.617. În cazul unui contract sinalagmatic, creditorul poate cere despăgubiri pentru neexecutarea obligației debitorului doar după rezoluțiune, conform art.737.

Din sensul normei de drept citate rezultă că dacă debitorul întârzie să execute obligația, creditorul poate pretinde daune-interese moratorii doar dacă a pus debitorul în întârziere, în condițiile și cu excepțiile prevăzute de art. 617.

Articolul 617 Codul civil prevede cazurile când debitorul este pus în întârziere.

Mudrea Stepan nu a fost pus în întârziere în condițiile prevăzute de art.617 Codul civil și nu este obligat să achite dobânda de întârziere.

Or, conform art. 260 Codul civil, termenul se instituie prin indicare a unei date calendaristice, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și sigur că se va produce.

Mai mult ca atât, Ticu Grigore nu a prezentat probe privitor la termenul acțiunii convenției verbale încheiate cu Mudrea Stepan.

Prin urmare, pretenția lui Ticu Grigore cu privire la încasarea dobânzii de întârziere este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

Urmează a fi respinsă și pretenția lui Ticu Grigore cu privire la încasarea datoriei ce depășește suma de 90128 lei.

În conformitate cu art.118 alin.(1) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Ticu Grigore nu a probat că a investit în afacerea comună suma totală de 142157 lei.

În conformitate cu art.94 alin.(1) și (3) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Prevederile alin.(1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii.

Prin ordinele de plată nr.88344991 din 21 octombrie 2014, nr.109159342 din 08 iulie 2015 și nr.K63F-P000 din 18 decembrie 2015 se confirmă că Ticu Grigore a achitat taxa de stat pentru judecarea pricinii în prima instanță, în ordine de apel și recurs în sumă de 4265 lei, 3198, 53 lei și 2370 lei, iar în total a achitat suma de 9833, 33 (f.d.77, 158, 201).

Dat fiind că acțiunea lui Ticu Grigore este admisă parțial, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a compensa cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții în mărime de 5000 lei.

Nu poate fi reținut argumentul lui Mudrea Stepan că Ticu Grigore a avut relații cu gospodăria țărănească „Mudrea Stepan”.

Mudrea Stepan nu a probat că Ticu Grigore s-a aflat în raporturi cu gospodăria țărănească „Mudrea Stepan”.

Mai mult ca atât, art.4 alin.(1) și (2) Legea privind gospodăriile țărănești nr.1353-XIV din 03 noiembrie 2000 expres prevede că gospodăria țărănească nu poartă răspundere pentru obligațiile personale ale membrilor ei.

Membrii gospodăriei țărănești poartă răspundere solidară nelimitată pentru obligațiile acestora cu întreg patrimoniul lor, cu excepția bunurilor care, potrivit Codului de procedură civilă, nu fac obiectul urmăririi.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță și instanța de apel au stabilit circumstanțele pricinii, că nu este necesară verificarea suplimentară și administrarea de noi dovezi, însă au apreciat arbitrar probele administrate și au aplicat eronat normele de drept material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de avocatul Iachimciuc Alexandru în interesele lui Ticu Grigore, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2015 și hotărârea Judecătorei Orhei din 09 aprilie 2015, cu pronunțarea unei noi de admitere parțială a acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de avocatul Iachimciuc Alexandru în interesele lui Ticu Grigore.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2015 și hotărârea Judecătorei Orhei din 09 aprilie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Iachimciuc Alexandru în interesele lui Ticu Grigore împotriva lui Mudrea Stepan și gospodăriei țărănești „Mudrea Stepan” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată, se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Iachimciuc Alexandru în interesele lui Ticu Grigore împotriva lui Mudrea Stepan și gospodăriei țărănești „Mudrea Stepan” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

Se încasează de la Mudrea Stepan în beneficiul lui Ticu Grigore datoria în mărime de 90128 (nouăzeci de mii una sută douăzeci și opt) lei și cheltuielile de judecată în sumă de 5000 (cinci mii) lei.

În rest acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul:

Svetlana Filincova

judecătorii:

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru

Elena Covalenco

Sveatoslav Moldovan